

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1965 (56. RÉSZ)

Reformok kora, iskolák a határon

Negyvenöt hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszazámlálásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtermését átlapozva fölviláglantjuk, milyenek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának ötvenhatodik állomása: 1965.

CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSI ILONA

„Nagygyörgy Mária, a szegedi kenderfonó igazgatónője és Tóth Ilona KISZ-titkár a vezetőség nevében kívánt minden jót az öt apróságnak” – a közös névadón válik november 2-án is hír az új szokásból. Merthogy a hatvanas évek propagandájában mindenek elé sorolódik a gyerek, illetve a pedagógia, a nevelés ügye – az óvodától az egyetemig.

PROGRAMOZOTT OKTATÁS. Ez az új kísérleti módszer neve. Ezt is megtanulhatják olvasóink Dér Endre július 3-ai cikkéből, minthogy központi témává lesz még a módszertan is. Megtudjuk: „a nevelők iparkodnak ma már az osztály egészét aktivizálni, s úgyne-

vezett 'szimultán felettetést' alkalmazni.” „Fokozott súlyt” kapott „a tanulók írásban való felettetésének módszere” ugyanúgy, mint „széleskörű gyűjtőmunkára való” inspirálása, illetve „a tv-adások és filmvetítések adta lehetőségek” kiaknázása, a „csopartos munkavégzés elterjedése”, „a gyengébb tanulók segítése.”

Kísérletképpen vezették be az úgynevezett programozott oktatást „a rókusi, Juhász Gyula, Zrínyi Ilona, Móra Ferenc, Szilléri és Hámán Kató iskolában” – „a tizedes törtek tanításánál”.

IDEOLÓGIAI IRÁNYELVEK. „A József Attila Tudományegyetem pártbizottsága legutóbbi ülésének határozata alapján rövidesen az oktatók számára a Nevelési Bizottságok mindhárom karon összközpontjait értekezletet szerveznek – az ideológiai irányelvek gyakorlati alkalmazásának első lépéseként. (...)”

A reformtervezet bevezetésével összefüggésben felülvizsgálják egyes tematikákat, hogy a tematikán belül nagyobb hangsúly essék az ideológiai problémák illusztrálására, megvilágítására. Felülvizsgálják a párttag előadók – patronáló tanárok – politikai képzettségét, tevékenységét” – szól az október 28-án közzétett ukáz.

KULTÚRFORRADALOM AZ ORSZÁG HÁZÁBAN. „Élénk vita az országgyűlésben az oktatási reformról” – kezdődik a november 13-ai tudósítás.

A Csongrád megyei országgyűlési képviselők közül Halmágyi Pálné makói általános iskolai igazgató elmondta: „Szegeden az általános iskolát végzetek 56 százaléka jár középiskolába, a megyében ez az arány 41 százalék, az iparitanuló-iskolák iskolázási tervüket teljesíteni nem tudták. A szocialista pedagógiával összeegyeztethetetlen az elfecsérelt időtöltés. A szülők többsége olyan iskolába

Csupa jelessel zárta egyetemi tanulmányait is, emlékgyűrűt kapott (balról jobbra) Leindler László matematikus és Ruszoly József jogász. FOTÓ: SOMOGYI-KÖNYVTÁR

akarja adni gyermekét, melynek elvégzése után elhelyezkedést nyerhet.”

képviselő hozzászólását. „Az egyetemi felvételi rendszerről szólva megállapította, hogy e

amelyek hangoztatják: a felsőoktatásnak elméletben és gyakorlatban egyaránt kész szakembereket kell produkálnia.

A felsőoktatási intézmények oktatói és hallgatói egyaránt panaszkodnak – nem ok nélkül – a túlterhelésre. Kétségtelen, hogy a tanrendek zsúfoltak, a hallgatóknak kevés a szabadidejük, nem érnek rá elegendőt olvasni, könyvtárakba járni, gondolkodni. Sok helyütt sajnos az egyetemi tanulás ahhoz közeledik, hogy átalakuljon magolássá, vizsgákra való alkalmi, rohamszerű előkészületté ahelyett, hogy aktív, teremtő, vagy legalábbis újra teremtő szellemi tevékenységgé válnék. A felsőoktatás tartalmi reformjának elsősorban ezen kell gyökeresen segítenie, változtatnia.”

Arcél: Dér Endre (1922–2004)

Békéscsabán, 1922. július 7-én született Dér Endre. A békéscsabai evangélikus Rudolf Főgimnáziumban érettségizett, majd 1945-ben a soproni evangélikus teológiai karon szerzett diplomát. 1964-ben Szegeden a magyar szakot is elvégezte. 1945-től 1950-ig a mezőtúri, majd Budapesten a józsefvárosi evangélikus gyülekezetek lelkésze volt. 1953-tól a Magyar Írók Szövetsége dél-magyarországi csoportjának titkára Szegeden, 1963-tól a Szegedi Egyetem című lap szerkesztője. 1965-ben a Dél-Magyarország, 1966-tól a Tiszatáj, 1971-től az Építőmunkás és 1982–83-ban a békéscsabai Új Auróra munkatársa. 1983-tól szabadúszó prózáíróként, valamint cseh és szlovák nyelvi műfordítóként tevékenykedett – olvasható az internetes szabadlexikonban. Dér Endre író, evangélikus lelkész 2004. május 21-én hunyt el.

„Zsúfolt tantermek, kevés szabadidő” címmel foglalja össze a lap az orvosegyetemi dr. Petri Gábor Csongrád megyei

rendszer jobb; méltányosabb, emberségesebb, mint bármelyik korábbi. A képviselő vitába szállt azokkal a nézetekkel,

Új MÁVAUT-pályaudvar

„Szombat délelőtt ünnepélyes keretek között adták át a Marx téren épült új autóbussz-pályaudvart” – kezdődik a november 14-ei tudósítás.

SZEGED
MUNKATÁRSUNKTÓL

Az ünnepségen a MÁVAUT vezérigazgatója, Hidasi György,

valamint „Dianóczky János mérnök, az autóbussz-pályaudvar tervezője” is megjelent a megyei és városi párt és tanácsi vezetők mellett.

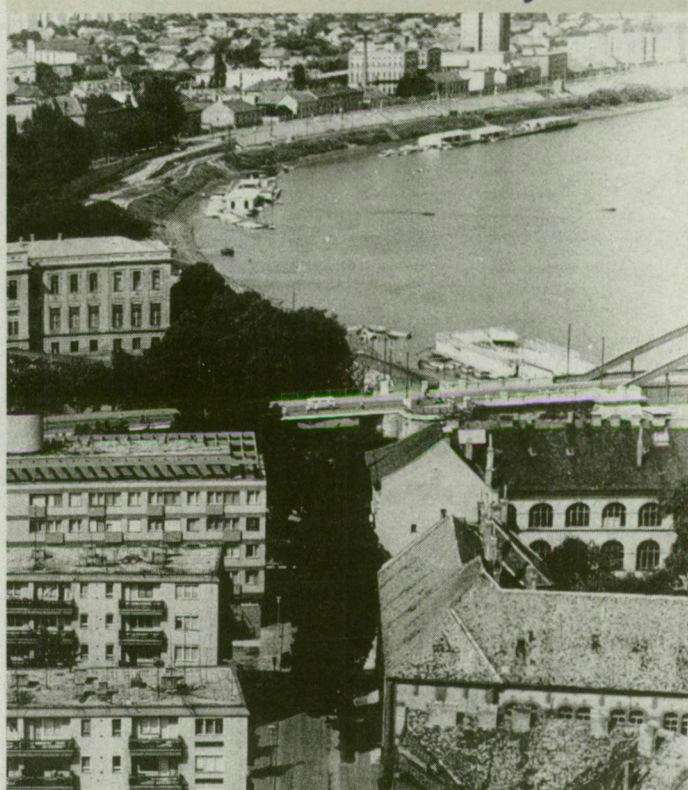
Az új pályaudvart „a legkorszerűbb vezérlő berendezéssel állítják forgalomba. A többi között fényjelző berendezés közli az utasokkal a járatok indulását, s ugyancsak fényjelzővel

adnak jelt a kocsik indulására. A távolsági járatok 19 kocsiállásból indulhatnak, a helyi járatok számára pedig a nagykorú uton létesítettek úgynevezett leállósávokat. Az első távolsági autóbusszok ma, vasárnap 0 órakor indultak ki az új létesítménytől. A helyi forgalmat bonyolító autóbusszokat december 5-én indítják innen útra...”

Dianóczky János mérnök tervezte Szeged új autóbussz-pályaudvarát. FOTÓ: SOMOGYI-KÖNYVTÁR

Az Oskola utca a dóm tornyából

„A Belváros szíve egészen új képet mutat, a templomtornyóból nézve szinte csak a múzeum őrzi e városrész korábbi jellegét – olvasható a november 18-ai, csütörtöki címlapon. Nyugdíjas kollégánk, Somogyi Károlyné felvételén is jól látszik, hogy: „A tömbbelsőben egymás után sorakoznak a modern házak, s közöttük új utak, járdák kígyóznak. A házak némelyikét már lakják...”

HÍREK

CSILLAG TÉR. „A Csillag tér szomszédságában a Tarjantelep kiépítésének többéves programja kezdődött azzal, hogy itt épül Szeged egyik talán legkorszerűbb, 60 férőhelyes bölcsődéje” (január 5., kedd).

TOTÓFŐNYEREMÉNY. „A totó 9. játékhetén Szegeden – magát megnevezni nem akaró öttagú kis csoport 13+1 találatot ért el. A játszó kollektíva nyereménye 69 ezer 78 forint” (március 9., kedd).

GUMIGYÁR ÉPÜL. „A gumi-gyári építkezés újabb szakaszának befejezési határideje október 31. Az étterem, a konyha építése befejezés előtt áll” (április 18., vasárnap)

GREGOR A NORMÁBAN. „Szerdán este mutatkozott be a Szegedi Nemzeti Színház Norma előadásának két új szereplője: Varga József és Gregor József. (...) Gregor József Orovosója méltóságát teljes főpap volt. A fiatal művész sajátos, szép hangja jól illett ehhez a szerepférfaláshoz” (május 14., péntek).

I. DÉLALFÖLDI TÁRLAT. „A Dél-Magyarországi Képzőművészek Szervezete – melybe Szeged város, Csongrád és Békés megye legjobb festői, grafikusai és szobrászai tartoznak – egy esztendői megalkulása után most hozta létre első kollektív tárlatát. A kiállítás vásárhelyi premijerét követően, ezúttal Szegeden, a Horváth Mihály utcai képtárban került bemutatásra” (június 5., szombat).

FÉNYÚJSÁGUNK. „A Dél-Magyarország fényújságjával gazdagodik Szeged (...) a Klauzál téren, a DÁV épületének homlokzatán”. Ez lesz az ország második fényújságja, „de technikailag jóval korszerűbb, mint az első, a budapesti” (július 15., csütörtök).

FESTIVÁLNAPOK. „Az eddigi legszebb fesztiválnap ígért zongorára, hétézer vendég érkezett, háromezer külföldi”. „Szeged vendége Konsztantyin Szimonov is” „Az ember tragédiája bemutatása” (augusztus 1., vasárnap).

REKORDEREK. Az országos mozdonytorcsónak szövetség a sorok-sorok sári Duna-ágon csúcskísérleti versenyt rendezett azokban a kategóriákban, amelyekben világrekordot tartanak nyilván. A küzdelemben a szegedi Sparta csúcs négy versenyzője is részt vett, a sporthajók osztályában új országos csúcseredményt ért el. 175 kcm: 1. Besze László 51,2 kilométer, a régi csúc 49,63 kcm. 250 kcm: 1. Kertes János 64,6 km, a régi csúc 55,5 km, eredménye mindössze 0,4 kilométerrel gyengébb a jelenlegi világrekordtól. 350 kcm: 1. Dr. Kovács Béla 78,6 km, a régi csúc 73,13 km. 500 kcm: 1. Vasvári Miklós 86,3 km, a régi csúc 80 km” (október 13., szerda).